

เทศน์เช้า วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราเป็นชาวพุทธ เกิดมาพบพุทธศาสนานะ หลวงตาท่านบอกว่ามีบุญกุศลมาก แม้แต่คน
เกิดมาเป็นมนุษย์เขาก็ยังไม่ได้นับถือศาสนาพุทธ เราได้นับถือศาสนาพุทธแล้วเราเป็นคนที่มีบุญ
วาสนา เพราะศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่ง “แห่ง” เห็นไหม ศาสนาแห่งปัญญา ปัญญาเกิดที่ไหน
ล่ะ ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นจากการภาวนา ปัญญาอย่างนั้นจะชำระล้างกิเลส ปัญญาอย่างเราที่เราศึกษา
ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามานี้ ปัญญาอย่างนี้ปัญญามาเพื่อเป็นศีลธรรม
จริยธรรม

ศีลธรรมจริยธรรม เห็นไหม เราไปวัดไปวากันมันเป็นวัฒนธรรม พอเป็นวัฒนธรรม เขา
บอกว่าจะฟื้นฟูศาสนาฯ เพราะเดี๋ยวนี้ชาวพุทธเราคิดแค่ประเพณีวัฒนธรรม นี่เพราะคิดที่ประเพณี
วัฒนธรรมมันก็ได้แต่เปลือกใจ ได้แต่เปลือกก็ขอให้มันได้ก่อน พอได้แต่เปลือกแล้วสังคมมัน
ร่วมเย็น ถ้าสังคมรู้จักมีวัฒนธรรม มีการเคารพ มีความกตัญญู มีความเสียสละต่อกัน สังคมนั้นจะมี
ความอบอุ่น ศาสนานี้ที่มันไว้วางใจกันไม่ได้ใจ ทุกคนอยากจะทำดีนะ แต่ทำดีแล้วกลัวโดนหลอก ทำ
ดีไปแล้วเราไม่รู้ว่าทำดีกับใคร ฉะนั้น เราจะฟื้นฟูศาสนา

แต่ถ้าเราปฏิบัติ เราปฏิบัติเพื่ออะไรล่ะ? เพื่อฟื้นฟู ฟื้นฟูหัวใจของเรา ถ้าฟื้นฟูหัวใจของเรา
นี่ศาสนามันอยู่ที่นี้ ธรรมะสวดๆ ร้องๆ ของนี้สวดๆ ร้องๆ เลยล่ะ แต่สวดๆ ร้องๆ มันอยู่ที่ไหนล่ะ
สวดๆ ร้องๆ มันรักษาไว้ได้ยาก แต่ถ้ามันเป็นบรรจุกัณฑ์ เป็นพิธีกรรม เป็นวัฒนธรรม มันสืบต่อๆ
กันมา ถ้าสืบต่อกันมาเป็นประเพณีวัฒนธรรม

ประเพณีวัฒนธรรม ถ้าเราทะลุประเพณีวัฒนธรรมเข้าไป ถ้าเราทะลุประเพณีวัฒนธรรม
เข้าไปมันจะไปเจอสิ่งจะความจริง สัจจะความจริงนะ คูสิเราเป็นชาวพุทธ เห็นไหม เราเป็นชาว

พุทธ แล้วเราอยู่ในสังคม ปัจจุบันนี้ในการประพฤติปฏิบัติกำลังเจริญรุ่งเรือง เราออกมาที่เรา ออกมาประพฤติปฏิบัติ เราออกมาหาความเป็นจริงใจ ความเป็นสัจๆ ร้อนๆ ใจ

ถ้าสติก็เป็นสติจริงๆ มีเนื้อหาสาระ ถ้าเป็นสมาธิก็สมาธิจริงๆ ถ้ามีปัญหา ปัญญาในพุทธ ศาสนา ปัญญาในพุทธศาสนาไม่ใช่อย่างที่เข่าจำๆ กันมาอย่างนั้นหรอก ถ้าจำๆ กันมาอย่างนั้น คอมพิวเตอร์มันดีกว่า คอมพิวเตอร์นะ พระไตรปิฎกมันจำได้หมดแหละ กตที่ไหนมันตอบมาได้ หมดเลย แต่คอมพิวเตอร์มันไม่มีรสมีชาติ เพราะคอมพิวเตอร์มันเป็นเหล็ก คอมพิวเตอร์มันเป็น วัตถุ แต่หัวใจเราถ้ามันกระทบ ถ้ามีความรู้สึก ถ้ามีความสะเทือนใจ นี่สัจๆ ร้อนๆ ใจ

ถ้าสัจๆ ร้อนๆ ถ้าเป็นสติก็สติจริงๆ คำว่ามีสตินะ สติคือการระลึกรู้ เด็กมันก็มีสติของมัน แต่สติแบบนี้สติแบบเด็กๆ ใจ พอมีสติขึ้นมามันถึงอแงของมัน มันจะเรียกร้องของมัน พ่อแม่ก็ ต้องดูแลเขา ถ้าเรามีสติ เห็นไหม ถ้ามีสติระลึกรู้ ระลึกรู้ขึ้นมามันมีสัมปชัญญะ สัมปชัญญะเป็น ผู้ใหญ่ขึ้นมาแล้ว ทำสิ่งใดนี้เราไม่ควรทำ ภัยเราไม่ใช่เด็กๆ แล้ว ทำอย่างนั้นมันน่าเกลียด แต่ถ้ามัน โต้ขึ้นไป นี่ยังเป็นผู้เฒ่าผู้แก่ เขาจะเห็นเลยว่าคนที่แสดงกิริยาอย่างนี้เขามีความคิดอย่างไร เขาหวัง อย่างไม่ดี นี่สติ นี่สติของโลก

แต่ถ้าสติของธรรมดา ถ้ามีสติมันทันความคิด ความคิดที่มันไหลบ่าอยู่ ถ้ามีสติมันหยุด หมดใจ สติมันทันความคิด ที่เราทุกข์กันอยู่นี้ทุกข์เพราะอะไร? ทุกข์เพราะความรู้สึกนึกคิดอันนี้ เห็นไหม นี่มันค้นออกมา มันค้นออกมา แล้วเรายังขยับไม่ได้ ถ้ามีสติมันขยับได้ มีสติมันก็มีสมาธิ พอมีสมาธิ เพราะการขยับขยับคือจิตเป็นปกติ ถ้าจิตเป็นปกติ นี่สัมมาสมาธิ ถ้าสัมมาสมาธิ ถ้ามันเกิด ปัญญาขึ้นมา เป็นภาวนามยปัญญาขึ้นมา นี่มันสัจๆ ร้อนๆ อย่างนี้ไง มันสัจๆ ร้อนๆ มันจับต้องได้ มันเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติทฎฐิโก คำว่า “สัจๆ ร้อนๆ” นะ

เวลาเนื้อสัจๆ เนื้อสัจ เวลาหนักล่า สัตว์หนักล่ามันล่านะ ถ้าสัตว์นั้นมันล่ามาแล้วมันมีโรค ระบาด สัตว์นั้นกินเข้าไป สัตว์นั้นก็จะเป็นโรคไปด้วย เราเป็นสัตว์มนุษย์ เราเป็นมนุษย์ เรามี ปัญญา เราเห็นอาการของสัตว์ ถ้าสัตว์มันเป็นไข้เป็นต่างๆ มันมีเชื้อโรคของมัน อาการของมัน แสดงออกอย่างนั้น เนื้อสัจๆ อย่างนั้นเขาเอาไปกลบฝังซะ กินไม่ได้ กินเข้าไปแล้วมันจะมีเชื้อโรค

คำว่า “สัจๆ ร้อนๆ” มันเป็นสัมมาสมาธิ มันเป็นมิจจาสมาธิ ถ้ามันเป็นสัมมานี้มันยัง ถูกต้องถึงงามของมัน ถ้าเป็นมิจจาขึ้นมาที่สัจๆ ร้อนๆ เหมือนกัน นี่กิเลสมันร้ายนัก กิเลสมันร้าย นัก กิเลสของเรา

ความเห็นแก่ตัว เรานึกว่าการเห็นแก่ตัวคือการเอารัดเอาเปรียบกัน ความเห็นแก่ตัวคือสิ่งที่มันสัมผัสขึ้นมามันก็เห็นแก่ตัว มันบอกว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ เวลาว่างๆ ว่างๆ ว่างของใคร มีจิตสมาธิ มันเป็นมิจลาของมัน ความสดๆ ร้อนๆ นั่นมันมีกิเลสเจือปนเข้ามา

คูลีเนื้อสดๆ เรากินไม่ได้หรือ ห้ามันมีเชื้อโรค เรากินไม่ได้ กินเข้าไปตาย แล้วเนื้อสดๆ เอาไปทำอะไรล่ะ? เอาไปกลบฝัง แต่ถ้าเป็นเนื้อที่ไม่มีเชื้อโรคล่ะ สิ่งนั้นดำรงชีวิต แล้วมีรสชาติไหม? มีรสชาติ ของยิ่งสด ยิ่งมีรสชาติ ยิ่งดียิ่งงามขึ้นไป ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เห็นไหม สดๆ ร้อนๆ มันก็ต้องมีสติปัญญาของมัน ถ้ามีสติปัญญาของมัน เราจะทำอย่างไร แล้วสติปัญญาของใครล่ะ

เรารู้ว่าเราศึกษามา ศึกษาพร้อมหมดแล้วละ พระไตรปิฎกก็ท่องได้หมด ท่องได้ทั้งคู่เลย แต่เวลาในพระไตรปิฎกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ไปไม้ในกำมือนะ ไปไม้ในป่า ไปไม้ที่เรากำมือ พระไตรปิฎก นี้เวลาจดจารึกมาก็เพื่อเป็นหลักเป็นเกณฑ์ให้พวกเราประพฤติปฏิบัติ แต่ไปไม้ในป่า ความเป็นไปของจิต เวลามันเข้าไป มันจะรู้มันจะเห็นของมัน แตกต่างมหัศจรรย์เยอะมาก

แล้วพอแตกต่างมหัศจรรย์เยอะมาก แล้วเราศึกษามา เราศึกษามา นี้พุทธพจน์ๆ เป็นแนวทางนี้สาธุ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เคารพบูชาอย่างสูง แต่เวลาหลงตาทำนไปหาหลวงปู่มัน หลวงปู่มันบอกว่าสิ่งที่ศึกษามา ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้สาธุ เทิดไว้บนศีรษะ แต่ถ้าเวลาประพฤติปฏิบัติไปมันจะตะ มั่นจะถีบ มันจะขัด มันจะแย้งกันกับความรูสึกนึกคิด

เวลาเราปฏิบัติไปนี่สดๆ ร้อนๆ ที่มันเห็นขึ้นมา มันเป็นขึ้นมา กับพุทธพจน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่บัญญัติไว้ ทิฐิมานะของเรา กิเลสค้นหาความทะยานอยากของเรา เชื้อโรคอันนี้ นี่กิเลสค้นหาที่มันร้ายนักๆ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันก็บิดเบือนมาให้เป็นความรูสึกของเรา ความเห็นแก่ตัวมันเห็นแก่ตัวอย่างนี้ไง มันเห็นแก่ตัวที่มันจะเคลมเอา เคลมเอาที่เป็นลัทธิจะอย่างนั้นว่าเป็นของเราๆ แล้วมันเป็นจริงหรือเปล่า

มิจลาสมาธิ ถ้ามันเกิดปัญญาขึ้นมามันเป็นมิจลาใจ แต่ถ้าเป็นความจริงล่ะ ความจริงมันทำอย่างไร ความจริง เห็นไหม นี่เราพิสูจน์ เพราะเราเกิดมา เราเกิดมาวิชาพาเกิดมานะ เวลาคนเกิดขึ้นมาเกิดจากเวรจากกรรม เราเกิดมามีเวรมีกรรมเกิดมา แล้วนี่จิตนิสัย คูลีอำนาจวาสนาของ

จิตมันแตกต่างกัน จิปาถาปัญญาเขามีสติปัญญาของเขา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญานิการมาเป็นพระโพธิสัตว์ ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ อาพาธคาบสอบว่ามีความรู้เสมอ เรา มีความเห็นเหมือนเรา

เวลาพระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะไปอยู่กับสังขชัย ปฏิบัติกับสังขชัยมา จนสังขชัยสอนจนสิ้นกระบวนการในการสอนของสังขชัยแล้ว

“นั่นก็ไม่ใช่”

“ไม่ใช่คืออะไร”

“ไม่ใช่ก็คือไม่ใช่” ไม่ใช่ต่อไป ปฏิเสธไปเรื่อยๆ

แล้วในปัจจุบันนี้พระเราสอนแบบสังขชัยเลย “นั่นก็ไม่ใช่ นี่ก็ไม่ใช่ นั่นก็เป็นความว่าง กิเลสก็ไม่ใช่เรา มันก็เป็นสัจจะ มันเป็นสักแต่ว่า” นี่สังขชัยดีๆ นี่แหละ เพราะอะไร “นั่นก็ไม่ใช่เรา ใ้อไม่ใช่เราก็คือไม่ใช่เรา แล้วไม่ใช่เรา ไม่ใช่ก็คือไม่ใช่...แล้วไม่ใช่แล้วอย่างไรต่อ ก็ไม่ใช่” ไม่ใช่ไปเรื่อยๆ แล้วมันจบที่ไหนล่ะ

พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะท่านปรึกษากัน “เราอยู่กับครูบาอาจารย์มานานแล้ว ศึกษาที่ท่านมาจนจบสิ้นกระบวนการแล้ว เรายังมีกิเลสอยู่ที่นี่ สัญญากันว่าวันไหนเราเจอครูบาอาจารย์ต้องบอกกันนะ”

เวลาพระสารีบุตรไปเห็นพระอัสสชิบิณฑบาต การเคลื่อนไหวมีสติสัมปชัญญะ อืม! มันสะกดตา นี่ตามไปๆ พอพระอัสสชิฉันข้าวเสร็จแล้วเข้าไปถามท่าน

“ใครเป็นศาสดาของท่าน ศาสดาของท่านสอนอย่างไร”

“โห้! เราเป็นผู้บวชใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่ากรรมทั้งหลายมันมาแต่เหตุ สิ่งที่เกิดขึ้นมันมีที่มาที่ไป มันต้องมีเหตุมีผลของมัน มันมีที่เกิดที่ดับ เกิดมันเกิดอย่างไร ถ้าจะดับมันจะมีปัญญาอย่างไร”

“กรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ไปดับที่เหตุนั้น”

นี่พระสารีบุตรได้ฟังพระอัสสชิพูด เห็นไหม ท่านฟังสัญญาฆยมาตลอด “ไม่ใช่ก็คือไม่ใช่ ไม่ใช่คือจบ” ไม่ใช่มันส่งออกมาเรื่อยๆ มันต่อเนื่องไปเรื่อยๆ

“ไม่ใช่ก็คือไม่ใช่”

“ในไม่ใช่มันคืออะไรล่ะ”

“ในไม่ใช่มันก็มีไม่ใช่”

“แล้วในไม่ใช่มันคืออะไรต่อไปล่ะ” มันไปเรื่อยๆ นี่มันส่งออกไปตลอดเลย

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับ ย้อนกลับนะ “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ” สิ่งที่ไม่ใช่ทำไมมันถึงไม่ใช่ล่ะ แล้วไม่ใช่ มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไรล่ะ ไอ้ที่ไม่ใช่มันเกิดมาจากไหนล่ะ นี่มันทวนกระแสกลับไป

พระสารีบุตรเป็นพระโสดาบัน ไปบอกพระโมคคัลลานะ ได้ฟังนี่เป็นพระโสดาบัน ไปชวนกันนะ ไปชวน นี่สงสารสัญญาชัย ไปชวนสัญญาชัยบอกไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเถิด สัญชัยบอกว่า “ไปทำไม คนโง่มากหรือคนฉลาดมาก ถ้าคนโง่มากฉันจะอยู่กับคนโง่ คนที่ฉลาดให้ไปอยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า” พระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประพฤติปฏิบัติจนเป็นพระอรหันต์ไปหมดแล้วนะ

นี่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับอาฬารดาบสบอกว่าเหมือนเราๆ ในปัจจุบันนี้มันสอนกันอย่างไร “นั่นก็ไม่ใช่เรา นั่นก็สักแต่ว่า” สักแต่ว่ามันก็ขอนไม้ไผ่ ชาติมันก็เป็นสักแต่ว่าอยู่แล้ว คุณลมหัดนี้ฝุ่นมันก็สักแต่ว่า มันก็ปลิวไปธรรมชาติของมัน แล้วมันเป็นอย่างไรล่ะ มันเป็นอย่างไรรู้

เห็นไหม ถ้ามันจะสดๆ ร้อนๆ มันก็ต้องมีปัญหา ถ้ามันเป็นปัญญาก็ต้องเป็นสัมมาอย่าให้เป็นมิจฉา มิจฉาเพราะอะไร เพราะความเห็นแก่ตัว ทิฏฐิमानะว่าเห็นแก่ตัวๆ เห็นแก่ตัวคือการเอาใจเอาเปรียบคนอื่น

เห็นแก่ตัวก็คือเห็นแก่ความรู้สึกเรานี้แหละ เห็นแก่ตัวคือเห็นแก่การเกิดขึ้นมานี้ แล้วมันจริงหรือเปล่า ถ้ามันจริง มันมีอะไรเป็นความจริง ถ้ามีความจริง อะไรเป็นความจริงล่ะ เห็นไหม ถึงจะสดๆ ร้อนๆ นะ

นี่เนื้อสดๆ มันตายเพราะพิษไข้ มันตายเพราะโรคของมัน แต่เวลาโรงฆ่าเขาฆ่าของเขา เห็นไหม การฆ่าคือฆ่ากิเลสไป นี่เวลามันตาย มันตายเพราะมันเจ็บไข้ได้ป่วยของมัน มันมีเชื้อโรค กินไม่ได้ กินเข้าไปเชื้อโรคติดเรา ความรู้สึกนึกคิดที่เกิดขึ้นมาสดๆ ร้อนๆ เกิดเดี๋ยวนี้มันก็สดๆ ร้อนๆ ใจ ธรรมะเป็นของสดๆ ร้อนๆ ก็บ้าสดๆ ร้อนๆ อยู่ที่นี่ หลงสดๆ ร้อนๆ อยู่ที่นี่ นี่สดๆ ร้อนๆ มันก็ไป

แต่ถ้ามีสติสัมปชัญญะ มีครูมีอาจารย์นะ มีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านผ่านมาท่านรู้หมดแล้วละ เพียงแต่เวลาท่านเตือนเราด้วยความเห็นแก่ตัว เห็นแก่ตัวคือเห็นแก่ทิฏฐิ เห็นแก่มานะของเรา แต่ถ้าเรามีความรู้สึกนึกคิดของเรา เราหาเหตุผลนะ ถ้าหาเหตุผล เราก็ต้องเอาเหตุผลของเราออกมาตีแผ่กัน ถ้าเหตุผลของครูบาอาจารย์ ถ้าท่านผ่านมาแล้วต้องดีกว่า ดีกว่าเพราะเหตุใด ดีกว่าเพราะท่านรู้ว่าอะไรเป็นเชื้อ อะไรที่มันตายโดยธรรมชาติของมัน อะไรที่เป็นประโยชน์ท่านจะรู้ของท่าน อะไรที่มันมีประโยชน์แต่มันก็มีโทษด้วย

มรรคหยาบ มรรคละเอียด ถ้ามรรคมันหยาบๆ เราก็ทำอะไรไม่ได้เลย พอมรรคละเอียดขึ้นมา กิเลสมันก็จะละเอียดมาด้วย กิเลสมันอยู่ในจิตใต้สำนึกมันก็เอาสิ่งนี้มาล่อเรา แล้วเราทำอย่างไรต่อไป คำว่าธรรมะสดๆ ร้อนๆ มันเป็นความคำริชชอบ งานชอบ เพียรชอบ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เห็นไหม เวลาไปเทศน์กับปัญญาวัคคีย์ “ถ้าไม่รู้ก็บอกไม่รู้ เดี่ยวนี้รู้แล้วจงเงี่ยหูลงฟัง เราตรัสรู้เองโดยชอบ โดยชอบ”

แต่เรารู้ขึ้นมาไม่รู้จำ โดยไม่ชอบ ไม่ชอบเพราะอะไร เพราะมันรู้มาจากข้างนอก แต่กิเลสตัดหาความทะยานอยากมันค้ำอันอยู่ข้างใน นี่มันค้ำอันอยู่ข้างใน สดๆ ร้อนๆ ก็ต้องเป็นสดๆ ร้อนๆ ตามความเป็นจริง ธรรมะเป็นสดๆ ร้อนๆ นะ ถ้าจะฟื้นฟูศาสนา ฟื้นฟูกันทีนี้

หลวงตาท่านพูดบ่อย ธรรมทูตๆ เอาอะไรไปเผยแผ่ เอากิเลสไปเผยแผ่ให้ไหม เอาความมืดบอดไปเผยแผ่ให้ไหม แต่ถ้ามันจะเผยแผ่ๆ มันเผยแผ่มาจากหัวใจที่ความเป็นจริงขึ้นมา เผยแผ่อย่างนี้เผยแผ่จากความเป็นจริง ถ้าเป็นจริงขึ้นมา นี่ธรรมะถ้าฟื้นฟูฟื้นฟูทีนี้

ฟื้นฟูใจของเราก่อน อย่าไปหวังอาลัยเลยว่าจะไปฟื้นฟูที่ไหน เพราะสังคม ปัญหาสังคม สังคมมันเกิดขึ้นมาเป็นครั้งเป็นคราว แต่ก่อนที่องค์หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านออกประพฤติปฏิบัติ มันแยกแยะนี้เยอะมาก เวลาองค์หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นออกปฏิบัติมีแต่คนดูถูกเหยียดหยาม มีแต่คนดูถูก “นี่จะไปไหนกัน จะไปทำอะไรกัน วัคคีย์ พระก็อยู่ในวัคคีย์นั่นละ อย่างนั้นพอใจอยู่

แล้ว” ท่านก็ยังกัดฟันทนทำของท่านมา ใครจะดูถูกเหยียดหยามมันเรื่องของเขา แต่ในใจของเรา เอาความจริงของเราขึ้นมาในใจ

ชีวิตหนึ่ง ยุคคราวหนึ่ง สมัยหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น แล้วก็สมัยหลวงปู่แหวน ครูบา อาจารย์ของเรานี้ยุคหนึ่ง หลวงตาเป็นยุคที่ ๓...๓ ชั่วอายุคนทำให้พื้นฟูสังคมมาอยู่ที่นี่ พื้นฟูศาสนา นี้พื้นฟูที่ในใจขององค์หลวงปู่มั่น องค์หลวงปู่เสาร์ แล้วพื้นฟูมาจนกรรมฐานเข้มแข็งขึ้นมา จนประพฤติกฎปฏิบัติขึ้นมา อยากจะทำตามๆ เพราะมันมีมรรคมีผลตามความเป็นจริงใจ ถ้ามีมรรคมีผลตามความเป็นจริงมันต้องชำระกิเลส มันต้องฆ่ามัน

การฆ่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก การฆ่า การทำลายกันนี้เป็นสิ่งที่เป็นอกุศล ไม่ให้ทำทั้งสิ้น เพราะมันสร้างเวรสร้างกรรม ไม่ให้สร้างเวรสร้างกรรมต่อกันนะ แต่ถ้าการฆ่า กิเลส องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าส่งเสริม ปราบปราม ให้เห็นการกระทำ มันถึงว่าธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุใด ถ้ามันสดๆ ร้อนๆ ก็ต้องชำระล้างสิ่งที่เป็นพิษเป็นใจออกมา มันเป็นเรื่อง สดๆ ที่มันสะอาดบริสุทธิ์

เนื้อ ๓ ส่วน ไม่ได้ยินได้ฟัง ไม่ได้เจาะจงเพราะเรา สิ่งนี้มาโดยเจตนาของเขา สิ่งที่สะอาดบริสุทธิ์อย่างนี้พระฉันได้ๆ เนื้อที่สะอาดบริสุทธิ์มันมีไหม เนื้อสะอาดบริสุทธิ์คือว่าเจตนาใจ ไม่มีเจตนาแองอนอย่างใดทำให้เพื่อเรา ไม่มีแองมิงอนทำเลห์ทำกลเพื่อเรา ไม่เจาะจงมาเพื่อเรา แต่ถ้ามัน ทำความเป็นจริงขึ้นมา นี่มันสะอาดบริสุทธิ์อย่างนั้นด้วยเจตนา เห็นไหม เนื้อก็คือเนื้อ มันสะอาด ไม่สะอาดอยู่ที่เจตนาของคน มันสะอาดบริสุทธิ์ด้วยหัวใจของคน ถ้าหัวใจทำคุณงามความดีแล้วนะมันสิ้นกระบวนการไปหมดแล้ว นี่ธรรมะสดๆ ร้อนๆ

เราเป็นชาวพุทธนะ เราก็ทำบุญกุศลกันตามประเพณีวัฒนธรรม แล้วเราจะมาฟื้นฟูจิตใจของเรา ถ้ามีสติ เห็นไหม การเดินจงกรม การนั่งสมาธิมันจะสงวนรักษานะ ความสงบ ความสงัด ใจ นี้วิเวก จากกายวิเวก จิตวิเวก ถ้าวิเวกขึ้นมาะ มันถึงในใจของเรา มันเห็นคุณค่ามาก ถ้าเห็นคุณค่ามากแล้วเป็นขึ้นมา นี่สิ่งที่มันสุขในใจ ทำไมมันโล่งได้ มันปล่อยวางได้

ปล่อยวางได้ถ้ามีสติมันก็เป็นสัมมาสมาธิเท่านั้นแหละ ถ้าเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาที่มันขุด เห็นไหม นี่หลวงตาท่านบอกว่า การขุดขุยหาคิเลสเป็นงานประเภทหนึ่ง การขุดขุยหาคิเลส แล้วเวลาเจอกิเลสแล้วชำระล้างกิเลส นั่นเป็นปัญญาที่ฟาดฟัน นั่นเป็นงานอีกประเภทหนึ่ง ให้อเรา

บอกว่า “พอสงบแล้ว พอเป็นไปแล้ว...” นี่กิเลสมันร้ายนัก เชื่อใจของกิเลสมันหลอกมันลวงไป นี่
พูดถึงประเพณีปฏิบัติไฉ

ถ้าสดๆ ร้อนๆ เราก็ต้องมีกาลามสูตร ตรวจสอบของเรา เพื่อจิตใจของเรา เพื่อประโยชน์
กับเรานะ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกกับพระอานนท์ไว้ “อานนท์ เธอบอกเขานะ
เวลาบูชาเราด้วยอามิสบูชา สิ่งนี้มันก็เป็นบุญกุศล แต่ให้เขาปฏิบัติบูชาเราเถิด ศาสนาจะมั่นคง
ปฏิบัติบูชา” เอวัง